

STORTINGET

Innst. 26 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
frå utanriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:237 S (2022–2023)

Innstilling frå utanriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes og Hege Bae Nyholt om anerkjennelse av Palestina som egen stat og norsk tilslutning til FNs apartheidkonvensjon

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet vert det fremja følgjande forslag:

- Stortinget ber regjeringa forberede anerkjennelsen av Palestina som egen stat.
- Stortinget ber regjeringa fremme en sak for Stortinget om norsk tilslutning til FNs apartheidkonvensjon (Den internasjonale konvensjonen om undertrykkelse og straff av apartheidforbrytelsen).
- Stortinget ber regjeringa sikre et norsk forbud mot varer og tjenester fra selskaper og virksomheter på okkupert jord produsert i strid med folkeretten.»

Ein viser til dokumentet for ei nærare utgreiing om forslaga.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Trine Lise Sundnes, frå Høgre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schie Schou, Erna Solberg og leiaren Ine Eriksen

Søreide, frå Senterpartiet, Marit Arnstad, Bengt Fasteraune og Maren Grøthe, frå Framstegspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, frå Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, frå Raudt, Bjørnar Moxnes, frå Venstre, Guri Melby, og frå Kristeleg Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, viser til Dokument 8:237 S (2022–2023) om anerkjennning av Palestina som eigen stat, norsk tilslutning til FNs apartheidkonvensjon og forbod mot varer produserte på okkuperte område. Komiteen deler forslagsstillarane si bekymring for utviklinga i Israel og Palestina.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti, merkar seg at det hausten 2023 er 30 år sidan Oslo-avtala vart signert, og at eit langsiktig formål med avtala var ei tostatsløyning. Fleirtalet merkar seg også at 138 land har anerkjent Palestina som stat, medrekna dei nordiske landa Sverige og Island. Fleirtalet viser til statsråden sitt svarbrev datert 12. juni 2023, der det vert slått fast at regjeringa ynskjer å «anerkjenne en palestinsk stat når vi mener det vil bidra best mulig til en politisk løysning på konflikten».

Fleirtalet merkar seg at Noreg ikkje har slutta seg til apartheidkonvensjonen. Fleirtalet viser til at Noreg derimot har ratifisert Roma-vedtektene om Den internasjonale straffedomstol (ICC), der apartheid vert lista som eit brotsverk mot menneskeslekta. Apartheidbrottsverket vert i desse statuttane definert som

«umenneskelige handlinger [...] basert på en rasesmessig gruppes systematiske undertrykkelse av og herredømme over en annen rasemessig gruppe eller andre

rasemessige grupper og begått med det forsett å opprettholde dette regimet».

Flertallet viser til at FN med resolusjon 2334 har slått fast at dei israelske busetjingane på okkupert land er folkerettsstridige. Ifølge den internasjonale domstolen i Haag (ICJ) har tredjestatar som Noreg ei forpliktning til ikkje å støtte opp under desse folkerettsstridige busetjingane. Flertallet merkar seg at ingen land på det noverande tidspunktet har innført eit forbod mot varer produserte på okkupert palestinsk område, men at liknande forbod er innført overfor verksemder på okkupert land andre stader.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at målet med norsk midtøstenpolitikk er en tostatsløsning og etablering av en palestinsk stat. Dette flertallet viser til at dette målet har ligget til grunn for Norges engasjement for en fredelig løsning på den israelsk-palestinske konflikten i flere tiår.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Venstre, støtter prinsippet om en anerkjennelse av en palestinsk stat og viser til at det i dag ikke finnes noen reell fredsforhandlingsprosess. Dette flertallet viser til at et anerkjennelsesvedtak om Palestina som stat kun gjøres én gang, og står klare til å anerkjenne en palestinsk stat når disse medlemmer mener det vil bidra best mulig til en politisk løsning på konflikten. Dette flertallet viser til at en slik beslutning også bør gjøres i nær dialog med andre land.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre viser til de alvorlige terrorhandlingene i konflikten mellom Hamas og Israel. Terrorangrepet fra Hamas mot israelske sivile er svært alvorlig og viser en brutal opptrapping av en konflikt som har preget regionen i lang tid. Disse medlemmer viser til at Israel, etter folkeretten, har rett til å forsvare seg. Disse medlemmer vil likevel understreke at prinsippet om at sivile skal beskyttes, skal være ufravikelig.

Disse medlemmer vil påpeke at Hamas ikke er ensbetydende med det palestinske folk og de palestinske selvstyremyndighetene. Det er etter disse medlemmers oppfatning Hamas som bærer ansvaret for terrorangrepene den 7. oktober 2023. Disse medlemmer mener at det ikke vil være riktig å anerkjenne Palestina som stat slik situasjonen er nå.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til støtteerklæringen til forslaget i sin helhet sendt til komiteen fra Al-Haq, en uavhengig menneskerettsorganisasjon basert i Ramallah på Vestbredden, som Israel har stemplet som en terrororganisasjon i strid med Norge og andre vestlige lands vurderinger. Disse medlemmer viser til at daværende utenriksminister Anniken Huitfeldt uttalte til NTB 19. august 2022 at hun var opprørt over at israelske sikkerhetsstyrker hadde ransaket og stengt kontorene til Al-Haq og seks andre palestinske sivilsamfunnsorganisasjoner, og hun utdypet:

«[Al-Haq] gjør et viktig arbeid for å forsvare palestineres menneskerettigheter overfor israelske og palestinske myndigheter.»

Disse medlemmer viser til følgende uttalelse i Al-Haqs støtteerklæring:

«Anerkjennelsen av staten Palestina er et avgjørende steg for å sikre realisering av selvråderetten til det palestinske folk som helhet og for å anerkjenne og beskytte eksistensen av dette folket og deres territorium. Vi ser fram til at Norge tar en lederrolle i å støtte og fremme disse anliggende.»

Disse medlemmer stiller seg bak denne oppfordringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er opptatt av at en anerkjennelse ikke kan komme før en helhetlig fredsløsning er på plass. Nå er situasjonen svært langt unna en slik fredsløsning, men også før Palestinas terrorangrep 7. oktober 2023 med påfølgende krig hadde Palestina et svært vaklende indre selvstyre og et omdiskutert territorium. En anerkjennelse bør kreve at dette må være på plass. Å anerkjenne Palestina som stat nå vil bidra til å løse situasjonen ytterligere og vil være et stort feilsteg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre viser til at regjeringen i fjor besluttet at varer fra okkupert land skal merkes på en måte som synliggjør hvilke varer dette gjelder. Disse medlemmer viser til at det skal gis tydelig informasjon om at næringsmidler fra områder okkupert av Israel skal merkes. Det skal fremgå av etiketten at et produkt stammer fra en israelsk bosetting. Disse medlemmer viser til at dette er i tråd med oppfordringen fra FNs sikkerhetsråd om å differensiere mellom staten Israel og okkupert land, som blant annet er nedfelt i FNs sikkerhetsråds resolusjon 2334.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig

Folkeparti fordømmer på det sterkeste Hamas' terrorangrep mot Israel i oktober 2023. Hamas er en terrororganisasjon, og brutaliteten i angrepene mot sivile og soldater viser tydelig at Hamas er villig til å bruke ren terror for å nå sine mål. Det er viktig å understreke at de palestinske selvstyremyndighetene, PA, ikke er Hamas. Disse medlemmer vil peke på at situasjonen er i utvikling, og at begge parter må bidra til at konflikten ikke eskalerer. Det kan likevel allerede slås fast at terrorangrepene vil endre dynamikken i regionen dramatisk.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt fordømmer Hamas sine angrep på israelske sivile og Israels angrep på sivile palestinarar i oktober 2023. Angrep på sivile er krigsbrottsverk og terror og utgjør ei dramatisk opptrapping av konflikten. Disse medlemmene meiner det må legges press på partane og dei internasjonale støttespelerane deira om å verna sivile, motverka eskalering og snarast inngå våpenkvile. Det finst inga militær løysing på konflikten. Ein varig fred kan berre bli oppnådd gjennom forhandlingar og ved at okkupasjonen og undertrykkinga av palestinarane opphøyrer.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Venstre deler forslagsstillarane si bekymring for situasjonen i Palestina. I det me markerer at det er 30 år sidan Oslo-avtala vart signert, må me dessverre erkjenne at me er langt frå ei tostatsløyning, og at situasjonen for dei mange palestinske flyktningane framleis er uavklart.

Disse medlemmene viser til at det går feil veg under den høgreekstreame regjeringa i Israel. Dei ulovlege busetjingane på Vestbreidda aukar i omfang, og palestinarar vert systematisk diskriminerte. Disse medlemmene viser til menneskerettsorganisasjonar både internasjonalt og lokalt som definerer Israel som ein apartheidstat, samtidig som den norske regjeringa nøler med å bruke dette ordet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til den daværende utenriksministerens vurdering av forslaget, hvor hun på vegne av regjeringen uttaler:

«Vi ønsker å anerkjenne en palestinsk stat når vi mener det vil bidra best mulig til en politisk løsning på konflikten.»

Disse medlemmer viser til at komiteens daværende medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre, deriblant den tidligere utenriksministeren selv, avklarte når dette vilkåret ville være oppfylt i komiteens behandling av Dokument 8:19 S (2014–2015) i Innst. 273 S (2014–2015):

«Disse medlemmer mener at hvis det ikke har skjedd en reell framgang i fredsprosessen mot en tostatsløsning, og byggingen av de folkerettsstridige bosettingene fortsetter, bør Norge anerkjenne Palestina som egen stat.»

I lys av at det ikke har skjedd en reell framgang i fredsprosessen, og at Israel har fortsatt byggingen av de folkerettsstridige bosetningene i de åtte årene som har gått siden komiteen avga Innst. 273 S (2014–2015), ser ikke disse medlemmer noe behov for å gjenintrodusere vilkår om en fredelig løsning på konflikten eller hvordan palestinske institusjoner skal se ut før Norge kan anerkjenne Palestina som stat.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forberede anerkjennelsen av Palestina som egen stat.»

Disse medlemmer viser til at Roma-vedtektenes bestemmelser om apartheid bygger på FNs apartheidkonvensjon, og ser derfor ingen folkerettslig grunn til at Norge ikke kan tilslutte seg konvensjonen. Disse medlemmer ser tvert imot et behov for at Norge leder an i den internasjonale politiske kampen mot apartheid, og ser på tilslutning til konvensjonen som et bidrag til dette.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget om norsk tilslutning til FNs apartheidkonvensjon (Den internasjonale konvensjonen om undertrykkelse og straff av apartheidforbrytelsen).»

Disse medlemmer viser til rapporten som spesialrapportøren for menneskerettighetssituasjonen i de okkuperte palestinske områdene leverte til FNs menneskerettighetsråd 25. mars 2022, hvor det framgår følgende:

«Spesialrapportøren har konkludert med at det politiske systemet av forskanset styre i De okkuperte palestinske områder som tilgodeser én rasemessig-nasjonal-etnisk gruppe med vesentlige rettigheter, fordeler og privilegier og som samtidig, med hensikt, underlegger en annen gruppe å leve bak murer og sjekkpunkter og under et permanent militært styre sans *droits*, sans *égalité*, sans *dignité* et sans *liberté* (uten rettigheter, uten likhet, uten verdighet og uten frihet), tilfredsstiller de rådende bevisvilkårene for eksistensen av apartheid.»

Disse medlemmer viser til at Den internasjonale domstolen i Haag og FNs sikkerhetsråd har slått fast at tredjestater har en forpliktelse til å unnlate å støtte opp under de folkerettsstridige israelske bosetningene, og at denne forpliktelsen påhviler stater og ikke enkeltpersoner. Disse medlemmer ser derfor på merking og

identifisering av produkter produsert på okkupert område som et steg på veien til at Norge kan ivareta sine folkerettslige forpliktelser ved å forby slike varer, og ser det som utelukket at dette ansvaret kan overlates til den enkelte forbruker.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre et norsk forbud mot varer og tjenester fra selskaper og virksomheter produsert på okkupert jord i strid med folkeretten.»

Forslag frå mindretal

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen forberede anerkjennelsen av Palestina som egen stat.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget om norsk tilslutning til FNs apartheidkonvensjon (Den internasjonale konvensjonen om undertrykkelse og straff av apartheidforbrytelsen).

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sikre et norsk forbud mot varer og tjenester fra selskaper og virksomheter på okkupert jord produsert i strid med folkeretten.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen blir fremja av medlemmene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til representantforslaget og til det som står ovanfor, og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

Dokument 8:237 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes og Hege Bae Nyholt om anerkjennelse av Palestina som egen stat og norsk tilslutning til FNs apartheidkonvensjon – vert ikkje vedteke.

Oslo, i utanriks- og forsvarskomiteen, den 24. oktober 2023

Ine Eriksen Søreide

leiar

Ingrid Fiskaa

ordførar